

צמרת מפא"י, שופכת לבה

אשכול מודיע, כי לא איים בהתפטרות ואומר לבן-גוריון: עשית מעשה בניגוד לרצון המפלגה. - ב.ג.: המפלגה החליטה שלא תתערב בענין הפרשה. - שרת: מסקנותיו של ב.ג. על המערך מעידות על תלישות. - אלמוגי: התרופה - לא מהחוץ

דות למה שהוא מכנה, הונאת הציבור, והואה עצמית - כלומר קיום רשימה משותפת בהסתדרות, תוך קיום שתי סיעות נפרדות. שום איש נבון ואחראי לא יצביע בעד רשימה כזו. לבסוף קרא ב.ג. לרביזיה פנימית במפלגה, ל התאוששות לקראת הוועידה הבחירות, והגל בגיבוש פרוגמה של אמת" של מפא"י. **תקרית אשכול - ב.ג.**

תוך דבריו נפלה בינו לבין ראש הממשלה תקריט די המור, ההשתי, אחריות תעודות מסוימות לשר המשפטים, סינו ב.ג. דרך אגב. אשכול קפץ עליו: "השתי מפלגה ב"ג ניגוד לרצון המפלגה ובניגוד להחלטותיה".

ב.ג. לא נשאר חייב: "המפלגה החליטה שאיננה מתערבת בכל הענין הזה. היא החליטה שהפרשה שייכת ל מסודות הממלכתיות. ימ ש החלטת ר"ק שלושה אנשים יודעים אולי יותר טוב ממני". (כונתו לה"ה אעד, חוטר-שיש לויגין, שעסק בחקירת הפרשה ובחבור פנימית ב.ג. לשר המשפטים). אשכול: "המפלגה החליטה לפרוש מהפרשה".

אבל על כן כבר לא ניתן שום מענה. ב.ג. היה חד משמעי, מסקיני, החלטי, ורשות הדיבור נמסרה למשה שרת.

בלשנות - ומציאות

לב. ג. טענו בדבריו כי לא מצא את המלה "מערך" כשום מילון. שרת: זאת איננה שאלה בלשנית אלא מציאותית. בלשנות בל מצאותיות. בן גוריון מעד ב דבריו על גישה מכנית לענין זה, בעוד ש דרושה גישה אורגנית.

מסקנותיו של בן-גוריון אינן מציאותיות, אומר שרת, והן מעידות על תלישות. שכן, לדעת שרת, לא עשתה מפא"י שום דבר ממשי, במשך עשר שנים, כדי להגשים את שינוי שות הבחירות, והחלטת "מאוכנת" זו אסור שתהגבל בסיכוי המציאותי של ה"מערך".

בדאי שיש סתירה בין רשימה משותפת ופירוד הסיעות בהסתדרות, אך חשוב לתת את הדעת על מה שמסתתר מאחורי הסכם המערך. לדעת שרת זהו, "צעד קדימה", ויש לומר, "הו" להצעת אשכול.

פניו השמנה

אחרון הנואמים היה השר יוסף אלמוגי, שחזר רק ביום המישי כערב מסיור בחו"ל, אלמוגי, שעמד בשבעות ה"אחרונים בראש המתנגדים למערך, לא סטה כמלוא הנימה מעמדתו הקודמת. הוא שיבח את הודעת אשכול, עכשיו ירד עוד נימוק שעשו בו מושג בעתונות, הפיל חללים, מחשש אימת ההתפטרות".

קבע אלמוגי, הוסיף: "עכשיו התפנה השטח... מיד תסיקו אשכול: 'שר עוד יותר לפנות את שטח, אם תודיע שהקמת מערך אין פירושו החזת בן גוריון...'

אלמוגי: "האם שאלה כזאת בכלל עומדת על סדר היום? ככה: 'זה יודע מזו עד אילת...'

אלמוגי - ממשך בלי להתרגש: "על פי ההצעות שהושגו מעו פה, נהפוך כמו ידיו את אחת לגיטימית על מפא"י. היא תבלום אותנו בל במהרה".

כותרת ראשית של "יריעות אחרונות", אך הכותרת על ידי יוצרי שתי המפלגות...

למרכז - הוועדה

לבסוף הציג מר אשכול למוכרות, "לאשר שנוצר בסיס להקמת המערך, ולהביא המרכז חובית זו לאישור מרכז המפלגה". כן הוסיף כי, "אם יתעורר צורך לכנס ועידה, כד לזון בענינים שבסמכות הוועדה - או נכאי ענינים אלה לוועידה". הרמו היה ברור: בעוד מרכז המפלגה רשאי, לדעת אשכול, להחליט על עצם המערך או ההידברות בהסתדרות, יהיה צורך לדון בוועידה בענין הויתור על ש"ג נוי שטת הבחירות, שהיא סעיף במצע המפלגה, והרי ה"מצע הוא כמסמכות הבלעדית של הוועידה..."

אלי מויאל, מבאר-שבע, תמד בהצעת המערך, ואילו מרכזי סורקים, ראש השלטון המקומי, עמד על הצורך להשיג אהדה"ע הבטחה מפורשת כי בעתיד לא תחזרה עם שום גורם בהסתדרות כדי ל"הוריד את מפא"י למיעוט. מש"מ - הוא מסתייג מן המערך. כמו שהוא נראה בשעה זו. ואף הבטחת אשכול, כשם אהדה"ע, בדבר שמירת הרוב במסודות המבצעיים של ההסתדרות - עדיין איננה מספקת. עוד יותר זהיר היה מוכיר ההסתדרות אהרון כר: "מאמ"צים עצמיים הושקעו למען הקמת המערך, אנחנו רוצים בו, אך רק בתנאי שהיה בר-מימוש כלומר - הבטחה כישור הכרעה להנהגת ההסתדרות".

לדעת כר המערך הוא יותר מבלוק טכני ואף יותר מקואליציה, אבל אם לא יובטח ה"רוב של מפא"י בכל זירות ה"הכרעה" - "עלול המערך ל"היפרך לפחות ממאליציה".

הסיכוי להליכה

גב סנסה יוספסל נשאה נאום כוכות המערך, כפני מו"כירות דרוכה ושנובה. מוכי"רת איהוד הקבוצות והקיבוצים הודתה כי מה שהושג - אינ"נו מה שקיוו להשיג. עם זאת סוכרת היא כי יש להכריע ב"חויב, כי חוסר הכרעה בשעה זו יפורר את הרצון הטוב של שני הצדדים. כרגע זה יש עוד סיכוי להלחיג את הציבור, ו"להבלית את הסיכוי שבו" ש"היא לדעתה רב מזו הסיכוי".

כביטויים היום

על פנייתה זו השיב בן-גוריון, משניתנה לו רשות ה"דיבור. כרגיל נשא ב.ג. את דבריו בצורה תוקפנית ונמרצת, כשהוא קורא לכל דבר בשמו, ואיננו נרתע משימוש בכיטויים חדים וחריפים.

וכך אמר: "אינני מכין את מנחה. איה איום עלי להסיר? אני אדם פרטי. בנללי לא יפרץ שום מש"בר. אני אינני ראש ממש"לה, ואינני חייב לתת שום הודעות אישיות...".

מכאן הילך כבר לעצם הענין: "מה זה מערך? ו"בכן בשבילי כיום פירושו - סיקה משותפת כמנסה, שתי סיעות בהסתדרות ו"הסתלקות משינוי שיטת הבחירות. פירושו, שיתוף בין שתי המפלגות. הכ"ע"ת נלילי-אשכול. אני - נגד זה..."

אשכול: "הוא כתוב, ולא צריך להיות כתוב. זאת המ"עצת ימות של כולנו אם צריך להודיע מראש שלא יגיעו ל"עמק השווה ו"לצד יילקו...".

בן-גוריון אישנו חזר איפוא דר"בר כוכות והידברות" כי בהסתדרות, כשהוא מקנה על נס את רצונה הכן מ"אחיה" לקרב את האחיה"תן של המערך, "זאת על ידי תוקפנות מכוב ומכ"הוומנות ניוולת, ואם לא ננצל אותה כעת, מי יודע כמה זמן עוד יימשך המ"רחה".

רוב במסודות המבצעיים

נראה כי תוך כדי דבריו, בקשו לא אשכול מאחד עם צוריו להתקשר לפגנות עם גלילי או כ"ה"הודת, שישבו אותה עם במכירות לה"ע"ע, כדי לברר אם מותר לו לגלות למזכירות מפא"י סעיף נוסף, המסמנת ההסכם הכללי, שלא פורסם עד כה. תשובתו של מר ב"ה"הודת היתה מסייגת כלהלכה וקפדנית מאד ביחס ל"הכרעה הסעיף".

מכל מקום הודיע אשכול, בעקבות השיחה הפוליטית, כי "מסמכות המבצעיים של ההסתדרות מובחנת רוב ל"מפא"י, אם יוקם המערך". - משמט - ראש הממש"לה אשר כפני הכרי מוכי"רות משה"י יודיעה שפורס"מה כיום שלישי שאם ב"מר כך ו".

מאת ישעיהו בן-פורת -

"כל ההודעות והודיעות בעתונות, כאילו אני מאיים לפרוש מתפקידי כתוצאה מהחלטה שתתקבל במזכירות, לא ניתנו על דעתך. אדרבה, כל אדם שרובך את, שמע ממני את הדין. רציתי למסור פה הודעה זו, כדי שהחברים ידברו בחופש ולא תחת לחץ של איזה איום בהתפטרות...". כך פתח ואמר ראש הממשלה, מר לוי אשכול, בתחילת ה"הריון המתוח שנערך במזכירות מפא"י, ביום ששי לפני הצהרים, בשאלת המערך.

רגש הנאמנות למפלגה מצד ראש הממשלה המערך ושולליו גם יחד, ומיז ניתנה רשות ה"דיבור לראש הממשלה, שהודיע, כאמור, את הודעתו האישית. לאחר מכן סקר את שלבי ה"מסא ומתן על אהדה"ע, שהו"חל בו בחודש מרץ 1963 (לפני שנה וחצי) והסביר את הסיכוי אהדה"ע מפני קבלת הכרעות כ"רוב קולות, הסיכוי הנעוצים בעדה הפוליטי של סיעה זו, שהיתה בעבר סיעה בקרב מפא"י ואחר כך סיעה במפ"ם, כיום הפכה לאהדה"ע העצמ"אית. המלה הכרעה איננה פופולרית באהדה"ע. קבע מר אשכול, תוך כך ביאר את ה"מסא למה, ה"הידברות" ש"פירושו - קבלת מסקנות משותפות, ואם בכל זאת לא יגי"עו שני הצדדים לעצם השווה, הוצע על ידי מישהו ששני ה"צדדים יתרצו עם איש מקי"כל על שני הצדדים...".

הכרעה - והידברות

מלבד שרת הוזן, ונמצאת בסיור באפריקה, ומר אבא ח"ש, שטרם נעבר על רוגזו בבלל פרשת אמסטר, הופיעו כל חברי המזכירות - כשלו"שים איש במספרם, לרבות כל שרי מפא"י בממשלה - ב"שעה תשע בבוקר בבנין מרכז מפא"י, ברובב הירקון. מוכי"רת המפלגה, ראובן בוקה, פתח את הישיבה, בפניה נרגשת אל

אשכול שוכם, ויימשך הערב, ובודאי גם חלק מן הלילה.

שרת

שרת

אלמוגי